

Sygn. akt III USK 212/21

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania P. M.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.
o objęcie ubezpieczeniem społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 1 lipca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 maja 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 21 maja 2020 r., oddalił apelację P. M. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 marca 2019 r., oddalającego jego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w K. z dnia 7 czerwca 2018 r., stwierdzającej, że ubezpieczony: (-) jako pracownik u płatnika składek E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie podlega od dnia 1 sierpnia 2010 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu; (-) jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, od dnia 1 sierpnia 2010 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, trafne było przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że zachowanie ubezpieczonego, polegające na zbyciu 5 udziałów z 50 posiadanych (stanowiących 100% udziałów), na rzecz swojej żony, zmierzało

wyłącznie do wyeliminowania przypadku odczytywanego literalnie z przepisu art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423, dalej ustawa systemowa). Ubezpieczony w ten sposób chciał własnym postępowaniem zrzec się statusu ubezpieczonego i w konsekwencji uchylić się od obowiązku zgłoszenia i odprowadzenia składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne. Ubezpieczony w toku postępowania w żaden racjonalny sposób nie wyjaśnił innych przyczyn, które mogłyby tłumaczyć jego decyzję o zbyciu udziałów.

Jednocześnie Sąd odwoławczy podkreślił, że w sprawie doszło do sytuacji, w której zmiana udziałów nigdy nie została zgłoszona do KRS, co ma duże znaczenie dla oceny ważności samej umowy sprzedaży udziałów i uznania, że czynność ta zmierzała do obejścia przepisów prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, formalna zatem zmiana w zakresie udziałów, w istocie nie zmieniła dotychczasowego statusu ubezpieczonego. W ugruntowanym już orzecznictwie, co do zasady dwuosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której jeden ze wspólników zachował zdecydowaną większość udziałów, a tym samym ma pozycję dominującą, nie daje podstaw do wyłączenia tego wspólnika spod regulacji art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik odwołującego się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazał na potrzebę wykładni art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień

prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów. Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Wypada również dodać, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), analogicznie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że wspólnik, który ma większościowe udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie może korzystać z ubezpieczenia społecznego jako pracownik (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 lipca 2011 r., I UK 8/11, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 225, LEX nr 1043990 oraz z dnia 11 września 2013 r., II UK 36/13, LEX nr 1391783). Gdy udział w kapitale zakładowym spółki drugiego wspólnika pozostaje iluzoryczny - co miało miejsce w rozpoznawanej sprawie, to w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie aprobuje się czynności zmierzających do wykreowania więzi pracowniczej, pozbawionej jednocześnie jej immanentnych cech z racji połączenia pracy i kapitału (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 kwietnia 2010 r., II UK 177/09, LEX nr 599767; z dnia 3 sierpnia 2011 r., I UK 8/11, LEX nr 1043990).

W judykaturze Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że wspólnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który posiada część udziałów zapewniającą mu prawo do samodzielnego decydowania o wynikach

zgromadzenia wspólników i niemal wyłączne prawo do zysku oraz który - wskutek pełnienia funkcji jednoosobowego zarządu - ma nieskrępowaną możliwość samodzielnego decydowania o bieżącej działalności spółki, podlega ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca działalność pozarolniczą na podstawie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2019 r., II UK 24/18, LEX nr 2690846).

Stwierdzając, że nie istnieją przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.